

Název vyučovacího předmětu: Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu – časové, obsahové a organizační vymezení

Ročník	I.	II.	III.	IV.
Hodinová dotace	5	4	4	4

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura RVP ZV. V rámci předmětu se realizují všechna průřezová témata, projekty Lidové zvyky a liturgický rok, Adventní koncert (dle potřeby v daném roce) a Baroko. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést studenty k osvojení si jazyka a jazykové kultury mateřského jazyka.

Výuka předmětu český jazyk a literatura je chápána jako stěžejní prostředek k rozvoji všeobecné kulturnosti a vyspělosti člověka. Osvojení a užívání mateřského jazyka v mluvené i písemné podobě vede k pochopení a poznání sama sebe a okolního světa. Jazyk slouží jako nástroj k vyjádření myšlenek, postojů, poznatků a vzájemných vztahů. Nejvyšší měrou se podílí na rozvoji lidského myšlení, a tím i sebeuvědomění v tomto světě.

Cílem jazykového a slohového vyučování je zdokonalování úrovně ústního i písemného projevu studentů, směřující k smysluplné komunikaci.

V hodinách literatury si studenti osvojují základy literární kultury coby předpokladu celoživotního čtenářského zájmu i dalšího vzdělání.

Mediální výchova se zaměřuje na kritické čtení a myšlení, na reklamu a vychovává studenty k interpretaci reklamy a k zaujímání nezávislého postoje vůči reklamě.

Učivo primy až kvarty navazuje na znalosti a dovednosti získané na 1. stupni ZŠ, nadále klademe důraz na komunikativní, jazykovou, literární a mediální výchovu.

Hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu školy, výuka předmětu probíhá převážně v kmenových třídách, v počítačové učebně, knihovně i formou tematických exkurzí. V primě se jedna hodina z pěti vyučuje v půlené třídě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme studenty k zodpovědnosti za jejich vzdělání a vzdělávání
- připravujeme je na nutnost celoživotního učení
- podporujeme schopnost studentů rozlišit informace podstatné, nezbytné a informace doplňující
- učíme studenty vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace

Kompetence k řešení problémů

- na příkladech demonstrujeme možnosti řešení problémů
- podporujeme u studentů schopnost nalézat efektivní a netradiční způsoby řešení problémů
- vyhledáváme společně se studenty problémové momenty vyučovacího procesu nebo obsahů učiva
- vedeme studenty k účasti na jazykových olympiádách, soutěžích

Kompetence komunikativní

- vedeme studenty k otevřené a slušné komunikaci podepřené logickými argumenty
- dbáme na kulturu vyjadřování všech účastníků komunikace
- podporujeme různé formy komunikace se světem
- umožňujeme studentům prezentovat své názory prostřednictvím webových stránek školy, prezentací v rámci vyučovacího předmětu
- připravujeme studenty na nutnost komunikace v budoucnosti
- vyhledáváme se studenty krizová místa v komunikaci, analyzujeme je a hledáme cestu k smysluplné komunikaci s okolím
- vedeme studenty k pozitivnímu vztahu a úctě k mateřskému jazyku i jiným jazykům a jazykovým útvarům

Kompetence sociální a personální

- pomáháme studentům zhodnotit jejich práci, samostatnou, nebo týmovou
- učíme pracovat studenty ve skupinách, být nositeli různých rolí v týmu, pracovat na dílčím i hlavním úkolu v týmu, respektovat nositele jiného názoru na řešení problémové situace.

- záměrně vytváříme modelové situace, kdy studenti navzájem potřebují pomoc od druhého a současně je vedeme k tomu, aby sami byli schopni pomoci

Kompetence občanské

- společně se studenty na modelových situacích rozlišujeme pozitivní a negativní chování lidí
- netolerujeme a snažíme se odstraňovat projevy vulgárního a netolerantního chování studentů, zaměstnanců školy a osob účastnících se vzdělávacího a výchovného procesu

Kompetence pracovní

- vedeme studenty k pozitivnímu vztahu k učení a práci
- na každou dobře odvedenou práci reagujeme pozitivně, nešetříme pochvalou za kvalitní práci
- nepoužíváme trest prací
- pro práci ve výuce se snažíme zajistit podnětné prostředí a klidné pracovní podmínky
- vyhýbáme se stereotypní práci, vedeme studenty k adaptaci na nové pracovní podmínky
- měníme formy práce a vyhledáváme nejefektivnější způsoby práce
- vedeme studenty k tomu, aby si vážili každé práce a pracovní profese a sami si formovali představu o svém budoucím povolání.

Ověřování výstupů

Upřednostňujeme ověřování ústní, neboť je cílem jazykové výchovy učit komunikaci. Dbáme přitom na užívání spisovných tvarů a správně postavených vět a souvětí. Počet písemných prací (doplňovací cvičení, krátké diktáty, drobné slohové práce, krátké větné rozbor, vlastní literární tvorba aj.) je v kompetenci vyučujícího, ve všech ročnících studenti povinně píšou za pololetí jednu rozsáhlejší slohovou práci, dva diktáty na všeobecné gramatické jevy a jeden větněčlenský rozbor.

Ročník	Učivo	Výstupy: Student	Průřezová témata Projekty	Mezipředm. vztahy Poznámky
I.	Jazykověda (mateřský, národní jazyk, spisovná a nespisovná podoby jazyka, dialekty)	- vysvětlí pojem slovní zásoba jazyka - rozliší spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu při práci s beletristickými texty	1.1.1, 1.1.2, 1.3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 6.4, 6.5	
	Základní jazykové příručky (PČP, SSČ, SMČ)	- samostatně vyhledává hesla a informace a získané poznatky zpracuje a využije v jazykové praxi – mluvené i psané	1.1.1, 1.3.1, 6.1	
	Slovní druhy - zaměření na podstat.jm., příd. jm., zájmena, číslovky, slovesa	- zařadí slovo ke slovnímu druhu, i vzhledem k pozici slova ve větě	1.1.1, 1.3.1	
	Podstatná jména Přídavná jména	- určí vzor podst.jm., skloňuje podst. a příd.jm. podle vzorů, tvoří gramaticky správné tvary jmen, rozpozná druh příd.jm. - stupňuje přídavná jména pravidelná i nepravidelná	1.1.1, 1.3.1	
	Zájmena	- rozliší druhy zájmen, zaměří se na osobní, přivlastňovací, určitá a neurčitá	1.1.1, 1.3.1	
	Číslovky	- rozpozná druhy číslovek, užije číslovky ve větě s ohledem na stylistickou vhodnost - vytváří gramaticky správné tvary číslovek	1.1.1, 1.3.1	M – přirozená čísla
	Slovesa	- vytváří gramaticky správné tvary sloves - určí slovesné kategorie osobu, číslo, čas, způsob	1.1.1, 1.3.1	
	Zvuková stránka jazyka - hláskosloví	- zařadí hlásku do systému českých hlásek - určí souhlásky znělé a neznělé, na příkladech rozpozná podobu znělosti a odvodí její úskali vzhledem k pravopisu	4.3, 3.1	Hv – text písně, výslovnost
	Spisovná výslovnost	- vysloví slova spisovně i nespisovně a určí vhodnost užití v běžných životních situacích	1.1.1, 1.1.2	
	Slovní přízvuk	- rozpozná přízvuk hlavní a vedlejší, klade správně přízvuk na slabiky ve větách - čte nahlas přiměřeně obtížný text dle získaných informací o větné melodii, přízvucích, důrazu, tempu	1.1.1, 1.1.2, 1.3.1 Adventní koncert	Hv - melodie řeči, zpěvu

		a pauze		
	Stavba slova	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší u slov předponu, kmen, kořen, příponu, koncovku, vytváří slova příbuzná - rozpozná změnu samohlásky, souhlásky a souhláskové skupiny při odvozování slov - určí ze souhláskových změn vyplývající gramatické jevy (zdvojené souhlásky, pě, bě, vě, mě, mně) - určí významovou souvislost u slov s předponami s, z, vz 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Skladba	<ul style="list-style-type: none"> - určí ve větě podmět vyjádřený, nevyjádřený, několikanásobný - doplní gramatický tvar slovesa ve shodě podmětu s přísudkem 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Rozvíjející větné členy (RVČ) - předmět, příslovečné určení, přívlastek	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná vazby na základní větné členy - určí příslovečné určení způsobu, místa a času - vyhledá přívlastek shodný a neshodný a určí, které slovo rozvíjí - vytváří větné celky s využitím získaných informací o RVČ 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Věta jednoduchá a souvětí	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší větu jednoduchou a souvětí - vytváří věty podle zadaných kritérií 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
II.	Duál podstatných jmen (oči,ruce...)	- vytváří gramaticky správně tvary podst.jmen zachovávajících podobu dvojnásobného čísla	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	D – Slované
	Psaní velkých písmen – vlastní jména osob, zeměpisné názvy, pomístní názvy	<ul style="list-style-type: none"> - doplní správně velká písmena - tvoří slova odvozená 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	Z – geografické názvy
	Význam slov – slova jednoznačná a mnohoznačná	- rozlišuje základní a přenesené významy slov, užívá je vhodně v komunikaci		
	Obohacování slovní zásoby – odvozování, skládání, zkracování	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří nová slova pomocí přípon, předpon a vhodně je užívá v komunikaci - samostatně pracuje se slovníkovými příručkami, PČP a SSČ - vyhledává v textu příklady obohacování slovní zásoby 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	

	Věta jednoduchá a souvětí	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek v souvětí - rozpozná větu jednoduchou a souvětí a použije je v komunikační situaci - rozliší větu hlavní a vedlejší 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Věty jednočlenné a dvojčlenné	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi větou dvojčlennou a jednočlennou a vysvětlí vhodnost užití v určité komunikační situaci 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.2.3, 1.3.1	
	Větné členy – podmět, přísudek, předmět, přívlastek, příslovečné určení	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní větné členy a rozvíjející větné členy a jejich syntaktické vztahy v souvětí - rozpozná a vytvoří přívlastek několikanásobný a postupně rozvíjející 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Shoda přísudku a podmětu (i několikanásobného)	<ul style="list-style-type: none"> - dosazuje správnou koncovku slovesných tvarů v minulém čase 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Druhy vedlejších vět – přísudková, podmětná, předmětná, příslovečná místní, časová, způsobová, měrová, příčinná, účelová, podmínková, přípustková	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří syntakticky správně jednodušší souvětí obsahující požadované vedlejší věty a užije jich ve vhodné komunikační situaci - částečně zvládá interpunkci v souvětí 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
III.	Útvary českého jazyka	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje útvary českého jazyka a funkce národního jazyka, naznačí možnosti jejich užívání v komunikační situaci - zařadí češtinu do systému slovanských jazyků 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1, 3.3, 4.1	Z - Evropa
	Obohacování slovní zásoby - slova přejatá. Skloňování přejatých podstatných jmen obecných a vlastních.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná slovo přejaté, vybere správně vzor, dle něž bude slovo skloňovat - v etymologickém slovníku vyhledává slova přejatá - správně vyslovuje podobu přejatých slov - uvědomuje si a zdůvodní současný trend přejímání slov především z angličtiny 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1, 3.3, 4.1	
	Skloňování zájmen týž/tentýž, jenž/jež	<ul style="list-style-type: none"> - tvoří morfologicky správně tvary zájmen a užívá vhodně v komunikaci 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Slovesný vid	<ul style="list-style-type: none"> - tvoří vidové dvojice a užívá správně vytvořených tvarů v běžné komunikaci - uvědomuje si výjimečnost češtiny v oblasti existence slovesných vidů 	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1, 3.3	

	Větný ekvivalent	- rozpozná a vytváří větné ekvivalenty - využívá je v komunikaci	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Zápor větný, členský a slovní; dvojitý zápor	- vytváří správně věty záporné, využívá vhodně různých druhů záporů s ohledem na účelnost a vhodnost v komunikaci	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Přísudek slovesný, jmenný se sponou, jmenný beze spony, vyjádřený citoslovcem	- rozlišuje druhy přísudků a vytváří stylisticky a syntakticky správné větné celky s využitím různých přísudků	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Podmět vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný	- rozlišuje druhy podmětů a vytváří stylisticky a syntakticky správné větné celky s využitím různých podmětů	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Doplňek, vedlejší věta doplňková	- vyhledá ve větě doplňek, určí jeho závislost na ostatních větných členech - určí větu doplňkovou	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Přívlastek těsný a volný, několikanásobný a postupně rozvíjející	- vyhledá ve větě přívlastky – všechny druhy - uvědomí si vazbu na interpunkci	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Významové a formální vztahy mezi několikanásobnými větnými členy	- tvoří několikanásobné členy, užívá je ve složitějších souvětích - určí poměry mezi větnými členy	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
	Grafické znázornění stavby vět a členů	- znázorňuje pomocí jednoduchého grafu vztahy mezi větnými členy a větami	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	M - geometrie
	Poměry mezi hlavními větami	- určí poměry mezi hlavními větami - tvoří souvětí a správně užívá spojovací výrazy s ohledem na význam vět v souvětí	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.3.1	
IV.	Obecné výklady o jazyce	- určí jazykové větve hlavních evropských jazyků a větve jazyků slovanských - rozliší fáze vývoje od praslovanštiny po novodobý český jazyk - odliší a náležitě používá různé útvary českého jazyka - v souvislosti s dějinným vývojem charakterizuje snahy významných č. jazykovědců - rozšiřující informace vyhledává v základních jazykových příručkách (PČP, SSČ, SMČ)		D – vývoj v Čechách Z – regiony Evropy

	Pravopis lexikální, tvaroslovný a syntaktický	<ul style="list-style-type: none"> - v psaném i mluveném projevu používá správné tvary slov a správné členění vět - použité tvary a syntaktické jevy zdůvodní 		
	Zvuková stránka jazyka	<ul style="list-style-type: none"> - zařadí hlásku do systému českých hlásek - na příkladech rozpozná podobu znělosti - rozpozná a klade správně přízvuk hlavní a vedlejší, užívá náležitě melodii, důraz, tempo a pauzy 	Adventní koncert	Hv – melodie, tón Literární výchova - přednes
	Slovní zásoba a význam slova	<ul style="list-style-type: none"> - popíše způsoby rozšiřování slovní zásoby - odliší významy slov mnohovýznamových - rozliší homonyma, antonyma, synonyma - na příkladech ukáže přenesené významy slov (metafora, metonymie, rčení) 		
	Tvoření slov	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší u slov předponu, kmen, kořen, příponu, koncovku - rozpozná změny hlásek při odvozování slov - určí ze souhláskových změn související -gramatické jevy 		
	Tvarosloví	<ul style="list-style-type: none"> - určí mluvnické kategorie všech slovních druhů - tvoří jejich gramaticky správné tvary a vhodně je používá ve větách - vyhledá tvary přechodníků a určí je 		
	Skladba věty jednoduché	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná větu dvojčlennou a jednočlennou a vysvětlí rozdíl mezi nimi - vysvětlí podstatu větného ekvivalentu a posoudí jeho vhodnost v určitých komunikačních situacích 		
	Skladba věty jednoduché	<ul style="list-style-type: none"> - ve větě jednoduché určí různými způsoby vyjádřené základní i rozvíjející větné členy - doplní gramatický tvar slovesa ve shodě několikanásobného podmětu s přísudkem - používá náležitě interpunkci - stavbu věty graficky znázorní 		
	Skladba souvětí	<ul style="list-style-type: none"> - odlišuje souvětí souřadné a podřadné - určí druhy vedlejších vět a poměry mezi větami i větnými členy ve složitějších souvětích - vytváří věty podle zadaných kritérií - používá náležitě interpunkci 		

		- stavbu souvětí přehledně graficky znázorní		
	Zvláštnosti ve výstavbě vět	- rozeznává a stylisticky vhodným způsobem používá vsuvku, samostatný a osamostatněný větný člen a elipsu		
	Aktuální členění větné	- s ohledem na obsah sdělení dodržuje zásady českého slovosledu z hlediska mluvnického i významového		A – slovosled ve slovesných vazbách

Sloh a jazyková komunikace

Ročník	Učivo	Výstupy: Student	Průřezová témata Projekty	Mezipředm. vztahy Poznámky
I.	Vypravování	- vyhledá hlavní myšlenku textu - určí hlavní dějovou linii a jazykové prostředky vytvářející dějové napětí	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.2.3, 1.3.1	
		- určí postavy hlavní, vedlejší, epizodní	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5	
		- rozpozná odstavec, sdělí obsah odstavce i celého textu, sestaví osnovu dle odstavců	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5	
		- vyhledá v textu přímou řeč, určí její funkci v textu	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.2.3, 1.3.1	
		- napíše jednodušší text (pohádka, bajka, příběh) a uplatní v něm získané znalosti o slohovém útvaru - vypravuje poutavě vlastní příběh	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.2.3, 1.3.1	
	Popis předmětu, osoby, pracovního postupu	- popíše jednoduchý předmět srozumitelně, přesně, přehledně, zajímavě	1.1.1, 1.1.2. 1.1.5, 1.2.3, 1.3.1	Vv – kresba dle reality

		- krátce popíše osobu, zaměří se na vnější charakteristiku	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5, 1.2.3, 1.3.1	
		- sestaví přiměřeně dlouhý popis pracovního postupu činnosti, kterou dobře zná	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	
	Zpráva a oznámení	- napíše krátkou zprávu a oznámení (možno využít aktuální události ve škole) - vyhledá v novinách oba útvary	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5, 1.2.3, 6.4, 6.5	
	Výtah a výpisky	- z přiměřeně dlouhého textu sestaví výpisky, výtah	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	
	Dopis	- napíše osobní dopis příteli, dodrží náležitosti osobního dopisu	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	
II.	Vypravování	- rozpozná strukturu a složky složitějšího textu - sám na základě poznatků napíše složitější vypravování - účastní se aktivně projektu	1.1.1, 1.1.2., 1.1.3, 1.1.5, 3.1, 3.2, 4.1 Lidové zvyky a liturgický rok	
	Popis uměleckého díla	- vyhledá hlavní motiv um. díla, plány - popíše srozumitelně umělecké dílo - řadí logicky složky popisu	1.1.1, 1.1.2., 1.1.3, 1.1.5	Vv – dějiny umění
	Subjektivně zabarvený popis (líčení)	- určí znaky subjektivně zabarveného popisu - vyhledává jej v literárních textech - napíše kratší text dle určených znaků	1.1.1, 1.1.2., 1.1.3, 1.1.5	Bi – život na Zemi
	Popis pracovního postupu	- řadí logicky složky činností - učí se psát návod k použití výrobku, využije i nákresu - používá termíny a slova jednoznačná	1.1.1, 1.1.2., 1.1.3, 1.1.5	Vv – kresba podle reality M – geometrický nákres
	Popis osoby, charakteristika	- písemně i ústně vystihne vzhled osoby - vyhledá v literatuře příklady - pojmenovává vlastnosti, chování a jednání osoby jemu blízké - píše krátkou charakteristiku	1.1.1, 1.1.2., 1.1.3, 1.1.5, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4	Zsv - identita jedince, pozitivní vzory jednání, volba profesní orientace
	Žádost, pozvánka	- napíše krátkou žádost, pozvánku - dodržuje normy těchto administrativních útvarů	1.1.1, 1.1.2., 1.1.3, 1.1.5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4,	

			6.5, 6.6, 6.7	
III.	Charakteristika literárních postav	<ul style="list-style-type: none"> - popíše vnější i vnitřní znaky oblíbené i určené literární postavy - diskutuje o složitosti lidské povahy a jejích vnějších projevech - vyhledává literární ukázky - využívá rčení, přísloví a ustálená spojení - dbá na kompoziční výstavbu textu 	1.1.1, 1.1.2., 1.1.3, 1.1.5, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3	
	Subjektivně zabarvený popis (líčení)	<ul style="list-style-type: none"> - napíše složitější líčení - využívá široké slovní zásoby (metafory, personifikace, aj.) - vyhledává v literatuře ukázky líčení 	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 5.3, 5.4	Vv – barvy v přírodě Bi – život na Zemi
	Výklad	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná hlavní znaky odborného textu - napíše jednodušší výklad a užije vhodné termíny - napíše krátký výklad a užije v něm citát - tvoří složitější souvětí, člení text na odstavce, tvoří osnovu textu, dbá na přesnost vyjadřování 	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.1.5	Kterýkoli předmět - učebnice
	Výtah	<ul style="list-style-type: none"> - zpracuje výtah ze složitějšího neznámého textu - sestaví osnovu 	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.1.5	Kterýkoli předmět - učebnice
	Úvaha	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíly mezi úvahou a výkladem - sdělí různými formami své osobní názory a postoje - napíše krátkou úvahu na společenské téma - najde vazby mezi slovní zásobou a osobou pisatele úvahy - v textu užije řečnické otázky 	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.1.5, 1.2.3	
	Funkční styly	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná a vyhledá ukázky stylu prostěsdělovacího, odborného, publicistického a uměleckého - použije vhodnou formu pro daný slohový útvar - rozlišuje projevy mluvené a psané a vhodnost jejich užití 	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.1.5, 1.2.3	
IV.	Vypravování	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví osnovu delšího příběhu 		Lit. výchova - četba

		- sám napíše přiměřeně dlouhý příběh na základě vlastní osnovy - postavy vhodně charakterizuje přímou řečí		
	Popis	- soustavně a přehledně popíše (známý) složitější jev nebo proces - vhodně užívá odborné termíny		Bi, Fy, Ch – lab. práce
	Charakteristika	- rozlišuje a ve vlastních projevech užívá charakteristiku přímou i nepřímou	1.1.2 1.2.1	
		- výstižně charakterizuje v mluveném i psaném projevu literární postavy nebo známé jevy a porovnává je		Lit. výchova - četba
	Výklad	- sestaví přiměřeně dlouhý výklad - užívá v něm svých vědomostí o problematice - vhodně používá odbornou terminologii		Kterýkoli předmět - učebnice (ZSV – ekonomika D - 2. svět. válka Z - podnebí a ekologie)
	Úvaha	- napíše samostatnou úvahu na společenské či kulturní téma		Zsv - totalitní společnosti
	Fejeton	- odliší žánr fejetonu, na ukázkách charakterizuje jeho znaky		Lit. výchova - četba
	Proslov	- sestaví krátký proslov a přednese jej před třídou s náležitou výslovností, mimikou a gestikulací	Adventní koncert	
	Diskuse	- vyjádří v mluveném projevu jasně a srozumitelně svůj názor, doplní jej věcnou argumentací - dodržuje pravidla spisovnosti i společenská pravidla (dá prostor protistraně, aj.)		Zsv – současné problémy lidstva
	Funkční styly	- odliší žánry stylu prostě sdělovacího od žánrů stylu odborného a stylu publicistického - vysvětlí jejich odlišné funkce	1.1.2 2.2 6.1, 6.2	
	Funkční styly	- při práci s prameny rozezná základní útvary stylu publicistického (úvodník/editorial, zpráva, fejeton, recenze, reportáž, interview)	6.1, 6.2, 6.3, 6.4	
	Funkční styly	- pro školní/třídní časopis zpracuje příspěvek zadaného žánru (zpráva, oznámení, interview, recenze, reportáž, fejeton)	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	

Literární výchova

Ročník	Učivo	Výstupy: Student	Průřezová témata Projekty	Mezipředm. vztahy Poznámky
I.	Lidová slovesnost	- využívá literaturu našich předků jako zdroj poznání a prožitků	3.3	Hv – říkadla, rozpočítávadla – rytmus, melodie D - Slované
		- rozliší žánry pohádka, pověst, bajka, báseň, přísloví		
		- napíše krátkou bajku s ponaučením	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5, 1.3.2	
		- vysvětlí pojmy kronika, světec, legenda	3.3	D – Slované, příchod křesťanství
	Literární teorie	- rozliší poezii, prózu, báseň, rým, verš, sloku, epiku, lyriku	1.1.1	
		- rozpozná drama, monolog, dialog	1.1.1	
	Svět dětí	- posoudí vztah literatury k životu dle vlastních zkušeností	4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5	
		- na základě četby vypravuje o dětském hrdinovi v literatuře	1.2.1., 1.2.2	
	Literární besedy	- informuje o knihách, které čte	1.1.1., 1.2.2, 1.2.3	
		- vytvoří krátký referát o přečtené knize	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	

		- souvisle sdělí hlavní dějovou linii knihy	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	
		- formuluje ústně i písemně dojmy z přečtené knihy	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	
	Literární dovednosti	- napíše krátkou rýmovanou báseň	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	
		- čte s porozuměním a poté sdělí obsah přečteného textu	1.1.1, 1.1.2, 1.2.3	
		- recituje báseň	1.1.1, 1.1.2, 1.2.3	
		- přepíše prózu do podoby poezie, monologu či dialogu a naopak	1.1.1, 1.1.5, 1.2.3	
II.	Příběhy dávných dob (báje, pověsti, kroniky)	- čte s porozuměním delší text a uceleně jej Reprodukuje - porovnává různá ztvárnění téhož námětu	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3	
		- rozpozná žánry báj, pověst, legenda, kronika, letopis, mýtus	3.3	
		- porovnává historickou věrohodnost a uměleckou hodnotu literárních textů	1.1.1, 1.3.1	D - kroniky
	Země česká – domov můj	- čte s porozuměním různé literární texty o rodné Zemi - nalézá souvislosti mezi zvyky v Čechách a ve světě (viz projekt)	3.3, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5 Lidové zvyky a liturgický rok	Z – Česká republika D – vznik Českého státu Zsv - domov
	Život plný dobrodružství a fantazie	- čte s porozuměním - rozlišuje hlavní, vedlejší a epizodní postavy - reprodukuje text a sdělí jeho hlavní dějovou linii - připraví referát o dobrodružné knize, kterou přečetl	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 3.1, 5.4	Z – mapy D – dějiny v krásné literatuře

	Život jedna báseň	- rozpozná sloku, verš, určí rým a jeho základní druhy	1.1.1, 1.1.2	
		- učí se chápat poezii jako originální autorovu výpověď o světě	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.3.1, 1.3.2	
		- čte a recituje básně - seznamuje se se základy metrických stop		Hv - rytmus
	Humor – koření života	- čte literární texty různých žánrů s prvky humoru, učí se chápat humor založený na slovních hříčkách, vyhledá humorné pasáže	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 4.1, 4.2	
		- napíše krátký humorný text - vypráví anekdoty - vysvětlí pojmy slovní humor, ironie, černý humor a najde je v textu	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5	
III.	Z Čech až na konec světa	- vymezí pojem cestopis - uvede vývoj tohoto žánru v české literatuře - vypráví o cestování z vlastní zkušenosti - čte s porozuměním text a uvádí zeměpisné souvislosti	1.1.1, 1.1.2, 3.1, 3.2, 3.3, 4.2, 4.3	Z – mapy, mořeplavby, cizí jazyky
	Člověk bez přírody není nic	- hovoří o knihách s tematikou přírody - na základě vlastní četby uvede sounáležitost člověka a přírody - doloží na příkladech přírodu jako stálý zdroj literární inspirace	5.1, 5.2, 5.3, 5.4	Bi – zákonitosti přírody Z – kontinenty
	Prkna, jež znamenají svět	- seznámí se s tvorbou předních světových a českých dramatiků - čte ukázky z jejich děl - ztvárňuje role dle vlastního výběru - rozlišuje stavbu dramatu a jeho součásti	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 4.1, 4.2	Vv – tvorba kulis, Hv - opera
	Válka a literatura	- uvede autory píšící válečnou literaturu, jejich stěžejní díla - interpretuje názory na válku obsažené v textech	1.2.1, 1.2.2, 1.3.2	D – bitvy války, Zsv – osobnost člověka
	Láska	- rozpozná základní básnické tropy a figury - najde je v textu - určí smyslnost a vhodnost jejich užití v lyrickém a epickém textu - učí se rozumět básnické zkratce	1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.3.1, 1.3.2, 1.1.5	

	Báseň jako píseň	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, proč jsou písňové texty původem básně - poslouchá známé i neznámé písňové texty a určuje v nich básnické prostředky - vysvětlí rozdíl mezi poezií zpívanou a čtenou 	1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.3.1, 1.3.2, 1.1.5, 4.2, 6.1	Hv – hudebnost řeči
IV.	Nejstarší literární památky	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí souvislost vzniku prvotních náboženství a různých oborů umění, vč. kultovní písně - porovná nejstarší památky s lidovou slovesností – písně pracovní, dětské, pořekadla aj. 		D – první státní útvary Zsv - náboženství
	Starověká literatura	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje epos a uvede nejvýznamnější díla tohoto žánru - porovná mytologickou literaturu starověkých národů - zhodnotí význam Bible jako literární památky 		Zsv - Bible
	Antická literatura	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí vznik a vývoj řeckého dramatu - na ukázkách charakterizuje žánry antické poezie, porovná s díly staroorientálními 	1.1, 2.3	D – Řecko, Řím
	Literatura evropského středověku, renesance a reformace	<ul style="list-style-type: none"> - určí s pomocí ukázek základní znaky světských žánrů (rytířské zpěvy, píseň), žánrů historických (kroniky, ...) a žánrů duchovní literatury (legendy, duchovní písně) - charakterizuje znaky románu - v souvislosti se společenským vývojem zdůvodní rozvoj traktátu 	3.2, 3.3	Zsv – církevní rok,světcí
	Romantismus, literatura NO	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje znaky romantického hrdiny a na ukázkách je určí, popíše typické znaky prostředí a dějů romantismu - objasní historické souvislosti a ideové principy NO, uvede je do souvislosti s poznatky z historie 		
	Próza 19. – 20. století, realismus	<ul style="list-style-type: none"> - ukáže způsoby, jakými autoři vyjadřují svůj kritický postoj ke společenskému dění 	2.3, 2.4	D – zásadní dějinné události 19. a 20.st.
	Poezie	<ul style="list-style-type: none"> - určí základní myšlenku básně, její výstavbu, jednotlivé motivy - rozliší základní básnické žánry a uvede použité básnické prostředky (základní figury, trópy) - ukáže na ukázce formální i obsahovou výstavbu 		

		básně		
	Moderní, experimentální a absurdní literatura (próza a drama 20. stol.)	- rozezná nové výrazové prostředky a porovná je s literaturou tradiční	2.3, 2.4	
	Poezie 20. stol.	- porovná tematické i formální změny moderní poezie a odraz multikulturní společnosti v nich - s porozuměním čte a přednáší současnou poezii	4.1, 4.4	